

Sosiaali- ja terveystieteiden
StV@eduskunta.fi

**ASIA: Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijalausuntopyyntö HE 298/2018
vp Hallituksen esitys eduskunnalle potilasvakuutuslaiksi ja eräksi siihen
liittyviksi laeiksi**

Invalidiliitto kiittää sosiaali- ja terveystieteiden mahdollisuudestaan lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle potilasvakuutuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 298/2018 vp).

Invalidiliitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitto edustaa 149 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista.

Invalidiliitto on Suomen potilasturvallisuusyhdistyksen jäsen, joka edistää myös monin tavoin potilasturvallisuutta esimerkiksi aineistoja julkaisemalla. Erityisesti yhdistyksen potilasjaoksen asiantuntijatyöryhmän kautta Invalidiliitto on osallistunut potilasturvallisuuden kehittämiseen.

Yleistä

Invalidiliitto pitää hyvänä, että lakiesityksen rakenne on laadittu potilasturvallisuuden erivaiheiden mukaisesti. Tämä selkeyttää lainsäädännön tulkintaa ja siten potilaanoikeuksia nykyistä paremmin.

**Lain soveltamisalan laajennus ulkomaille lähetettyjen potilaiden
potilasturvallisuuteen liittyvissä erityistilanteissa kannatettavaa**

Invalidiliitto kannattaa lakiin tehtävää soveltamisalan laajennusta eräissä potilasturvallisuuden korvaamisen erityistilanteissa ulkomailta annetussa hoidossa julkisen terveydenhuollon toimintayksikön ostaessa potilaan hoitopalvelun ulkomailta tai EU-asetuksen (883/2004) mukaisella ennakkolupamenettelyllä.

Soveltamisalan laajentaminen vastaamaan nykyistä terveydenhuoltoa koskevaan lain säädäntöä on välttämätön, huomioiden tilanteet, joissa Suomessa saatavilla oleva terveydenhuolto katsotaan riittämättömäksi ja potilaan hoito tulee järjestettäväksi ulkomailta. Pidämme myös tärkeänä esityksessä esiin tuotua korvausvelvoitetta mahdollisen potilasturvallisuuden osalta koskemaan myös potilaan sairaankuljetusta.

Korvauskäytännön ongelmakohtia

Potilasvahinkolain eräs ongelmakohta on ollut sen pintapuolisessa soveltamisessa menettelyn ollessa ns. summaarinen. Suppeatutkintaisesta kirjallisesta korvausasiasta potilasvahinko muuttaa muotoa prosessuaalisten oikeusnormien kautta yleisessä tuomioistuimessa. Siten kaikissa tapauksissa matalankynnyksen maksuton käsittely Potilasvakuutuskeskuksessa ja myöhempi lautakuntamenettely eivät ole taanneet yksittäisen potilaan oikeusturvaa riittävällä tavalla.

Korvausten laajentaminen kehoon pysyvästi asennettavan terveydenhuollon laitteen aiheuttamasta potilasvahingosta erityisen tärkeä uudistus

Invalidiliitto huomauttaa, että pysyvästi kehoon asennetun terveydenhuollon laitteen aiheuttaman potilasvahingon korvaamisessa on kiinnitettävä huomiota vahingonkärsijän olosuhteisiin erityisesti laitteen käyttöön arvioinnissa. Esimerkiksi aktiivi-ikä ja vammaan liittyvät erityispiirteet sekä ylipaino asettavat eri tavoin laitteen käytölle haasteita ja saattavat nopeuttaa laitteen kulumista laitteen valmistajan antamasta ennakkotiedosta huolimatta.

Ammatillisen kuntoutuksen säännökset osin kannatettavia

Ammatillisen kuntoutuksen säännösten kirjoittaminen lakiin on Invalidiliiton mielestä perusteltua lakisääteisten vakuutusten käytännön yhdenmukaistamiseksi. Se on myös välttämätöntä työikäisten työ- ja toimintakyvyn tukemiseksi ja parantamiseksi työhön paluun tai yritystoiminnan edistämiseksi.

Ratkaisusuosituksia julkaistava anonymisoituna verkossa

Lakiluonnoksen nimenomaisen 22 §:n mukaan Potilasvakuutuskeskuksen on huolehdittava ratkaisukäytännön yhteneväisyydestä. Invalidiliitto katsoo, että avoimuuden takia myös potilaan on saatava tietää, mihin ratkaisukäytäntöön Potilasvakuutuskeskus päätöksessään vetoaa. Siten lakiin tai lain perusteluihin on kirjattava velvoite julkaista päätökset anonymisoidusti. Potilasvakuutuskeskuksen verkkosivuille on kuvattu esimerkkitapauksia eri korvausedellytysten soveltamisessa, mikä on sinänsä hyvä asia, mutta ei riittävä.

Käsittelymääräajat ja päätöksen perusteluvollisuus luovat potilaalle oikeusturvaa

Lakiesitykseen kirjatut käsittelymääräajat (viivytyksetön käsittely - 7 vrk; korvauksen maksaminen 3 kk) lisäävät korvausasian käsittelyn joutuisuutta ja tärkeä Potilasvakuutuskeskuksen päätöksen perusteluvollisuus potilaan oikeusturvaa.

Päätöksen perusteluvelvollisuus korostuu erityisesti osittain tai kokonaan kielteisen päätöksen kohdalla tilanteessa, jossa ns. asiantuntijalääkärin näkemys poikkeaa hoitavan lääkärin näkemyksestä lääketieteellisten seikkojen osalta.

Invalidiliittoon on tullut useita yhteydenottoja juurikin näistä potilaan tavanneen hoitavan lääkärin ja vain asiakirjoja selvittäneen asiantuntijalääkärin näkemysten eroavaisuuksista niin kielteisten päätösten kuin haittaluokkien osalta. Vakuutetun kannalta kyse on melkoisesta epäsuhdasta ja aiheuttaa epäluottamusta terveydenhuollon ja vakuutusjärjestelmän osaamiseen.

Helsingissä 19. päivänä helmikuuta 2019

INVALIDILIITTO RY

Petri Pohjonen
Pääjohtaja

Juha Kotikangas
Talousjohtaja

Erityisasiantuntija: Henrik Gustafsson, lakimies, henrik.gustafsson@invalidiliitto.fi, p. 044 765 0693